



FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Supplement til Præster i folkekirken 2024 - tal og tendenser



FOLKEKIRKEN

SKT. MARKUS KIRKEPLADS 1, 1. • DK-8000 AARHUS C • +45 5858 3000 • FUV@KM.DK • WWW.FKUV.DK
EAN.NR. 5798 000 84 23 42 • CVR.NR. 25 96 18 38

Forfatter: Bjarke Schønwandt Mortensen

© Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter, København

Opdateret august 2024



FOLKEKIRKENS
UDDANNELSES- OG VIDENSCENTER

Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
Skt. Markus Kirkeplads 1,1.
8000 Aarhus C
www.fkuv.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	4
2. Ansøgere og optag på teologiske bacheloruddannelser	4
3. Optag på pastoralseminarieuddannelsen	8
4. Genopslag af præstestillinger	9
5. Metode.....	11

Liste over figurer

Figur 1: Antal ansøgere til de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne.....	4
Figur 2: Antal 1. prioritetsansøgere til teologiske bacheloruddannelser fordelt på hhv. Københavns og Aarhus universiteter	5
Figur 3: Optaget på de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne.....	6
Figur 4: Bachelortilgang fordelt på universiteterne	7
Figur 5: Estimat for antallet af attererede fra pastoralseminarieuddannelsen	8
Figur 6: Antallet af stillingsopslag og genopslag af præstestillinger i folkekirken.....	9

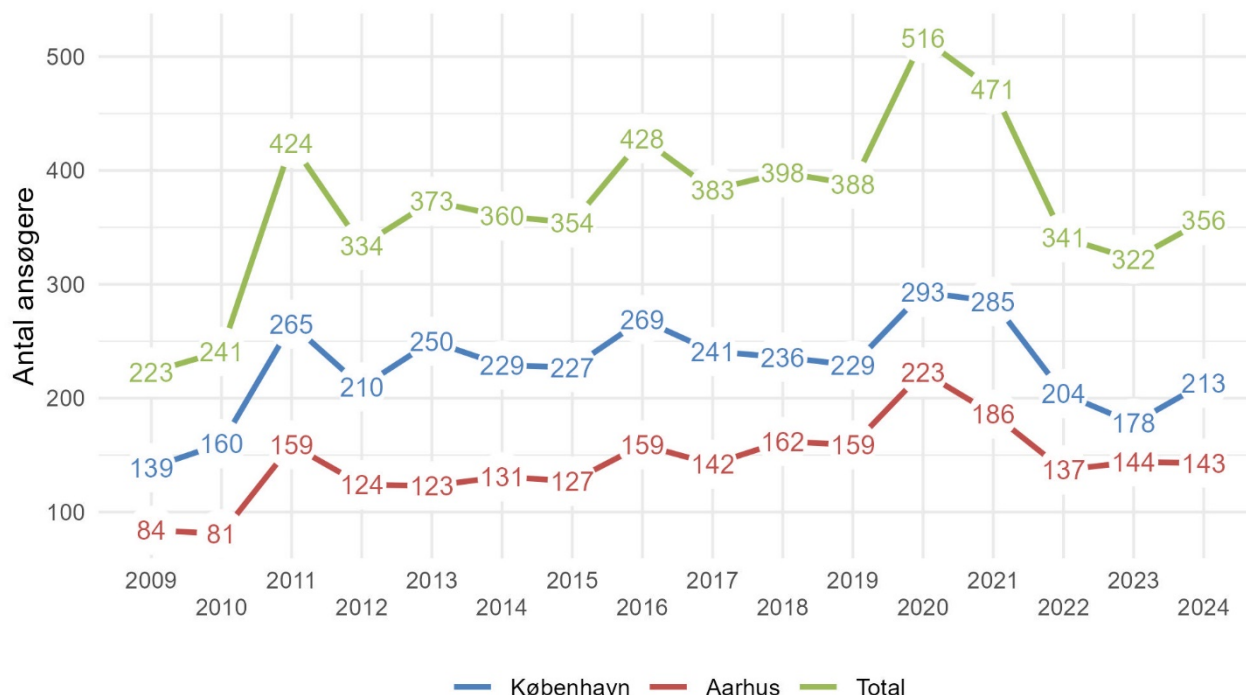
1. Indledning

Dette er et supplement til rapporten *Præster i folkekirken – tal og tendenser 2024*. Traditionelt følger supplementet op på ansøger- og optagelsestallene på teologistudierne samt optaget på pastoralseminarieuddannelsen, som opgøres efter sommerferien, og derfor ikke kommer med i den årlige udgave af *Præster i folkekirken*, der udgives i foråret. I år indeholder supplementet også Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenters tilbagevendende opfølgning på opslag af præstestillinger og genopslag af samme.

2. Ansøgere og optag på teologiske bacheloruddannelser

Figur 1 viser, at der var 356 ansøgere til de to teologiske bacheloruddannelser i 2024.¹ Der er altså en let stigning fra 2023, som havde et lavt antal ansøgere, sammenlignet med årene forinden. Stigningen er drevet af antallet af ansøgere til Københavns Universitet, som steg fra 178 til 213. Overordnet set er antallet i 2024 tættere på gennemsnittet for hele perioden (369,5), om end det fortsat ligger lidt under.

Figur 1: Antal ansøgere til de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne

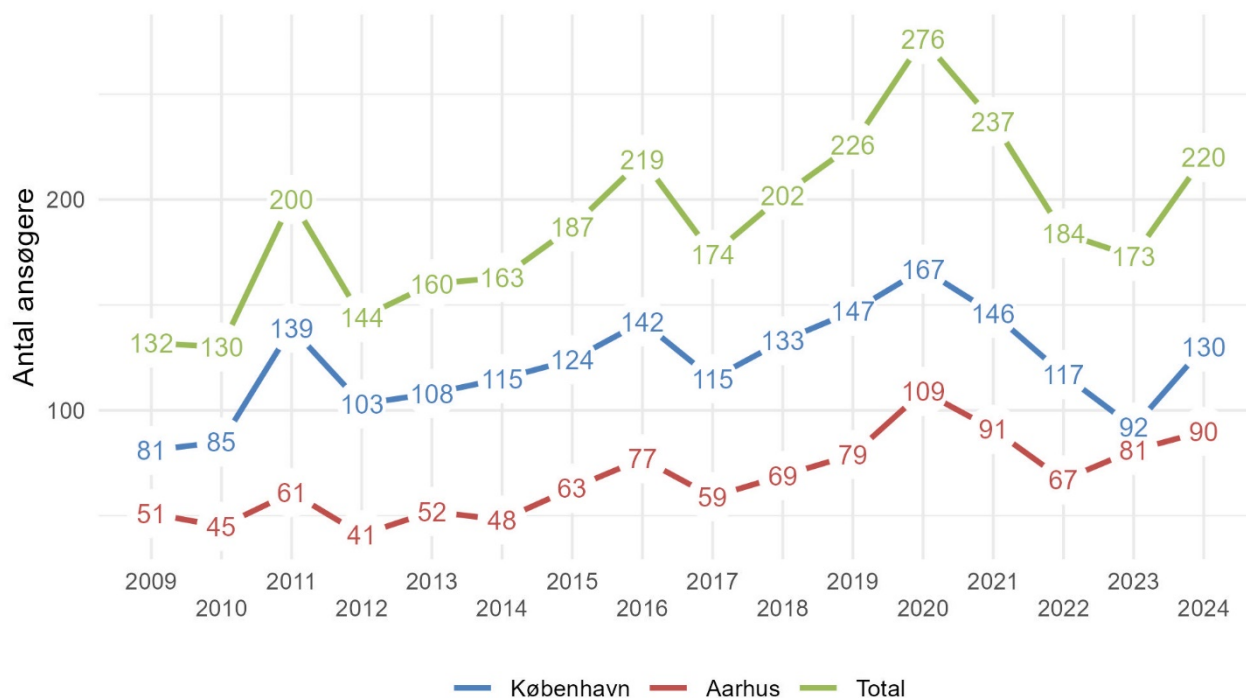


Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

¹ Antallet af ansøgere inkluderer alle ansøgere, herunder ansøgere, der ikke opfylder uddannelsens adgangskrav eller selv har annulleret ansøgningen. Kilde: <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/sogning-og-optag-pa-videregaende-uddannelser/grundtal-om-sogning-og-optag/kot-hovedtal/hovedtal-2022.pdf>

Figur 2 viser, at antallet af 1. prioritetsansøgere ligesom det totale antal ansøgere (figur 1) er steget, efter at antallet har været faldende de seneste tre år. Helt overordnet følger udviklingen i antallet af 1. prioritetsansøgere udviklingen i det totale antal ansøgere. Sammenligner man det samlede antal ansøgere med antallet af 1. prioritetsansøgere, ser man, at der er en svag stigning i, hvor stor en andel 1. prioritetsansøgerne udgør af det samlede antal ansøgere. I 2011 udgjorde 1. prioritetsansøgerne 47,2 % af ansøgerne. I 2014 var det 45,3 %, i 2018 50,8 %, i 2022 54 % og fra 2023 til 2024, så vi en markant stigning fra 53,7 % til 61,8 % (se tabel 1).

Figur 2: Antal 1. prioritetsansøgere til teologiske bacheloruddannelser fordelt på hhv. Københavns og Aarhus universiteter



Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Tabel 1 - Andel 1. prioritetsansøgere af det samlede antal ansøgere til teologi på universiteterne

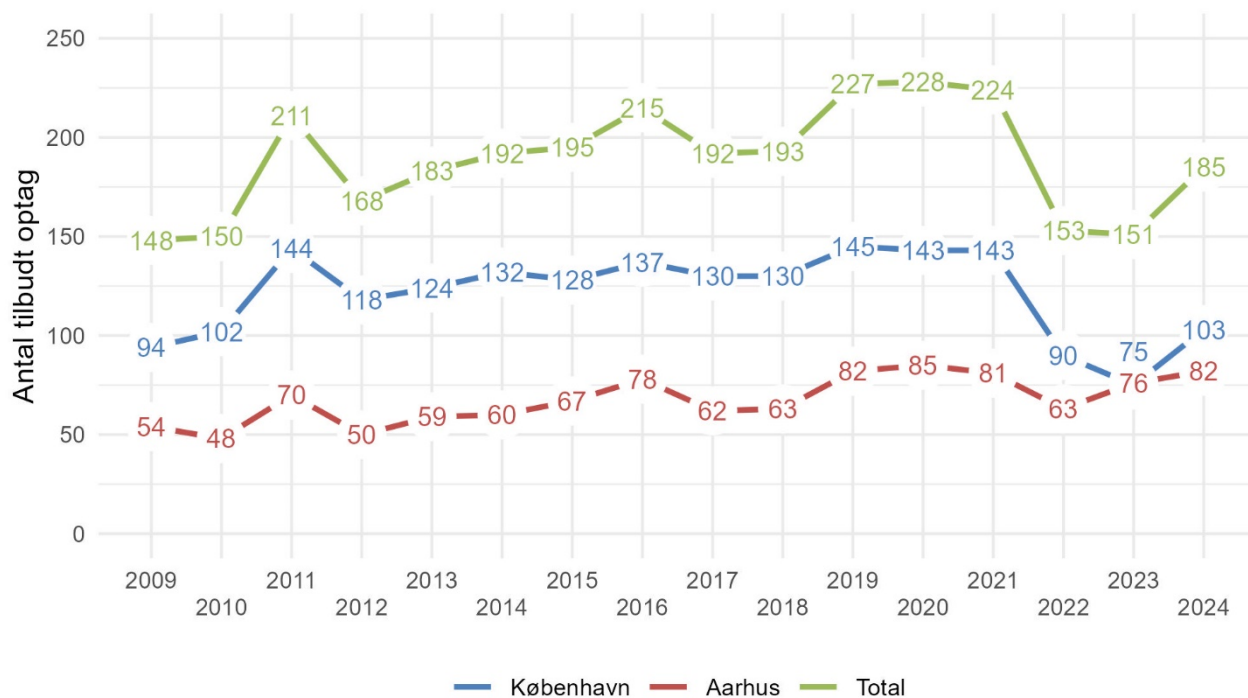
2014	2018	2022	2023	2024
45,3 %	50,8 %	50,8 %	53,7 %	61,8 %

Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

Figur 3 viser, hvor mange studerende der er blevet optaget på de teologiske bacheloruddannelser over tid. I 2024 optog universiteterne tilsammen 185 studerende, hvilket er en stigning på 34 studerende i forhold til 2023. Det stemmer overens med udviklingen i figur 1 og 2, som viser en stigning i antallet af ansøgere i 2024.

Statistikken for optagelse af ansøgere fortæller alene, hvor mange ansøgere universiteterne har tilbudt en plads på uddannelsen, den siger ikke noget om, hvor mange personer der tager imod tilbuddet.

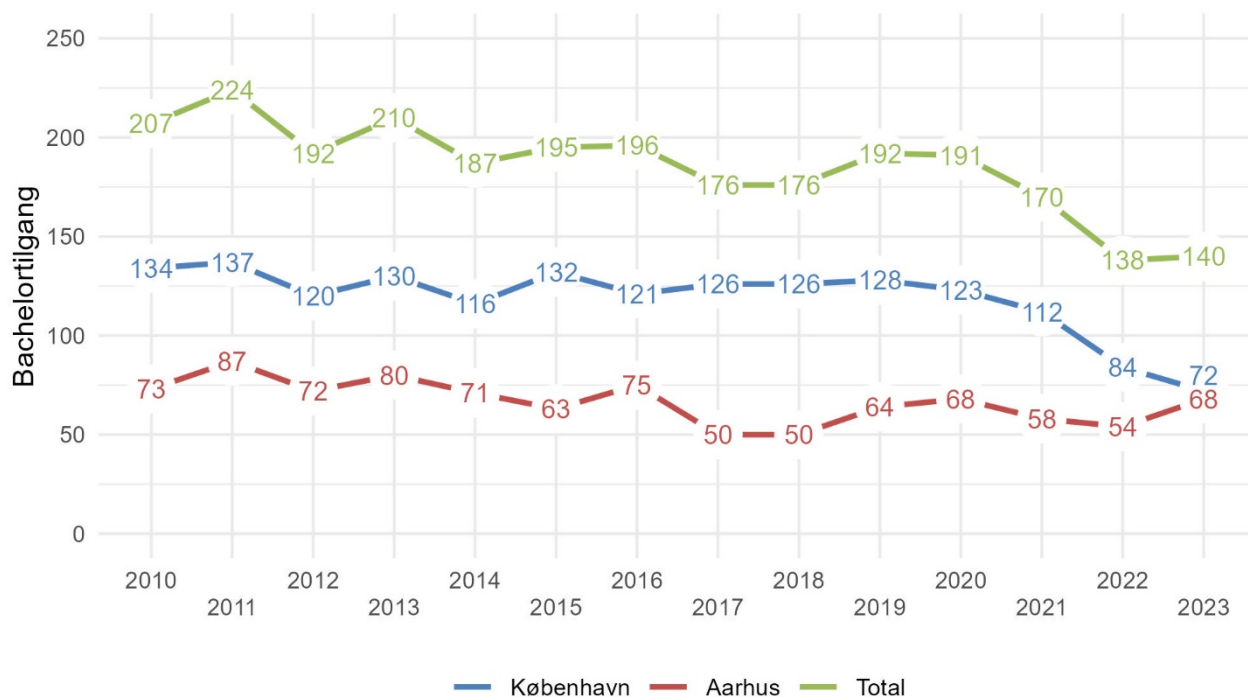
Figur 3: Optaget på de teologiske bacheloruddannelser fordelt på universiteterne



Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet

Med statistikken "tilgang til uddannelsen" kan vi se, hvor mange der egentligt går i gang med deres uddannelse.² Vi har tal for tilgangen til bacheloruddannelserne fra 2010 til 2023. Sammenligner man figur 3 med figur 4, bliver det tydeligt, at antallet af optagne og tilgangen ikke er langt fra hinanden. Generelt ligger tilgangen lidt under det antal, som bliver optaget. Vi vil derfor forvente, at tilgangen til uddannelserne stiger i 2024, som antallet af optagne har gjort det.

Figur 4: Bachelortilgang fordelt på universiteterne



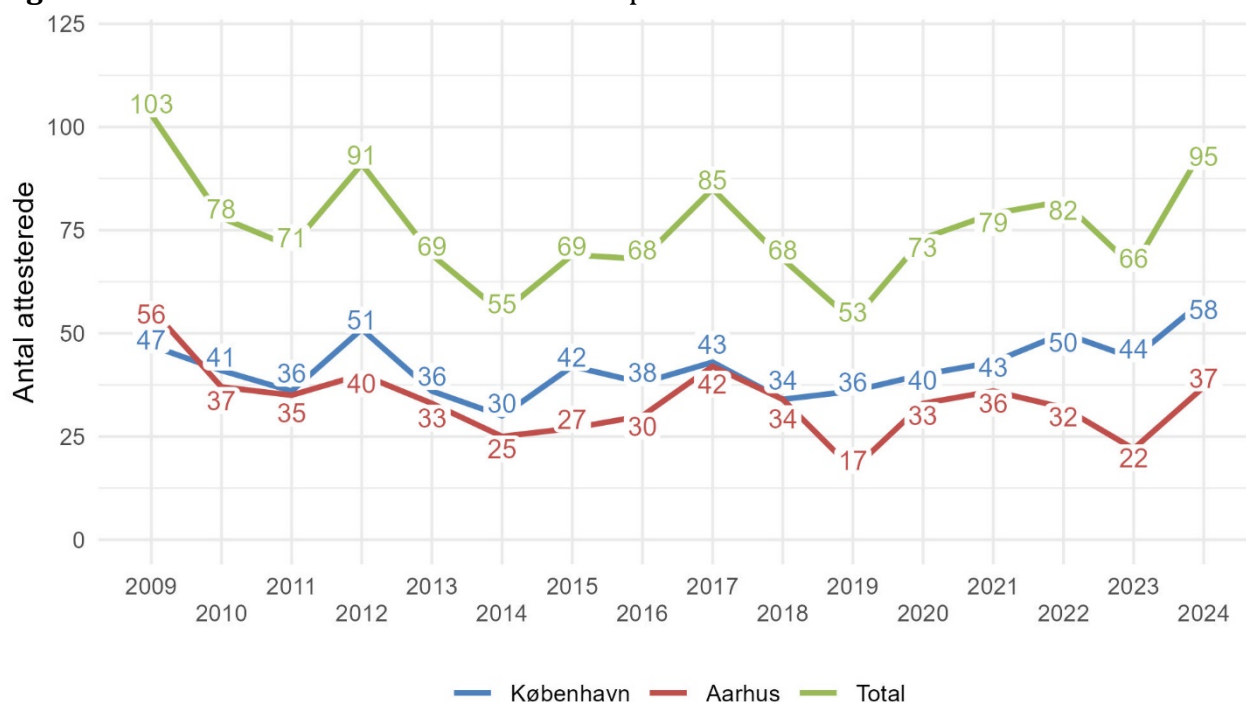
Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriets datavarehus

² Tilgangen defineres mere præcist som antallet af studerende, der starter i tiden fra d. 1. oktober året før til d. 30. september det valgte år.
Kilde: <https://datavarehus.ufm.dk/pdf-dokumentation/dokumentation-om-tal-om-de-studerende.pdf>

3. Optag på pastoralseminarieuddannelsen

I 2024 blev der optaget 37 studerende på pastoralseminarieuddannelsen i Aarhus og 58 studerende i København, dermed blev der i alt optaget 95 studerende.³ Da pastoralseminarieuddannelsen er en kort uddannelse (ét semester) og har et lavt frafald, er optaget et godt estimat på, hvor mange pastoralseminarieuddannelsen vil attestere i 2024 (tildele attest på, at de kan søge præsteembede i folkekirken). 2024 tegner derfor til at blive et usædvanligt år, da vi skal tilbage til 2009 for at finde en årgang med et højere antal optagne og dermed antal atterterede. Før 2010 var 95 atterterede ikke unormalt. Fra 1995 til og med 2009 blev der gennemsnitligt atterteret ca. 105 fra Pastoralseminarieuddannelsen, altså et noget højere antal, end vi har set de sidste år.⁴

Figur 5: Estimat for antallet af atterterede fra pastoralseminarieuddannelsen



Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

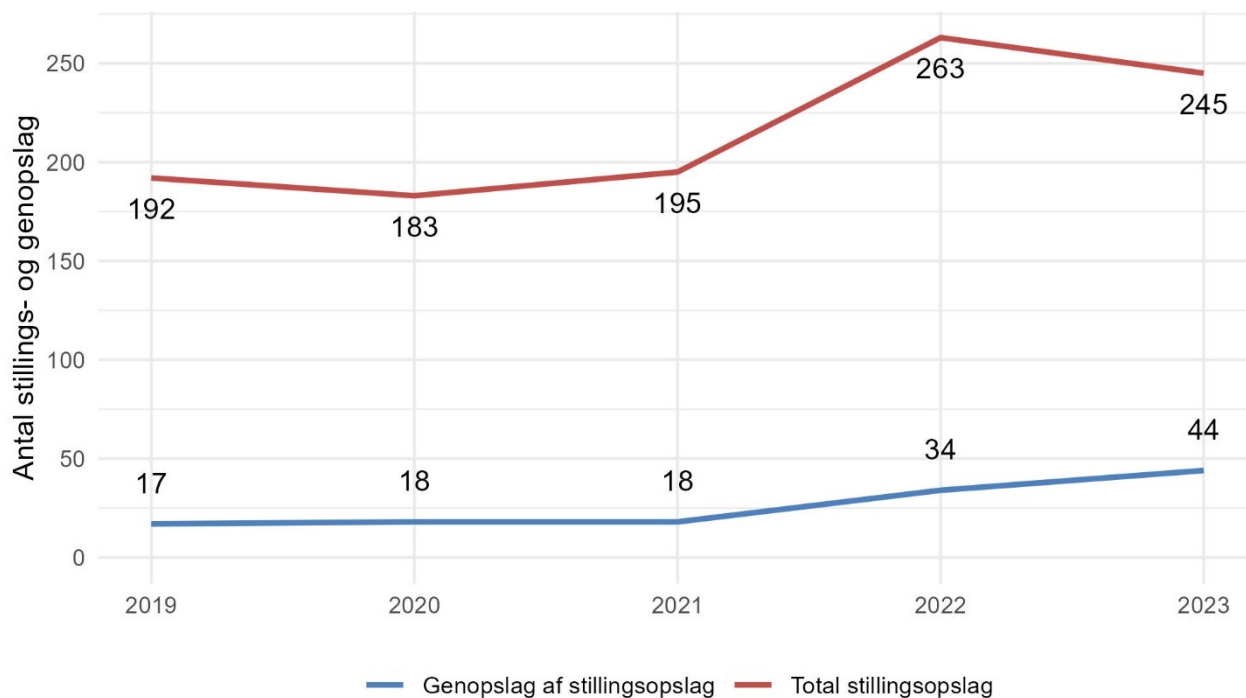
³ Tallene for 2024 er indhentet i starten af efterårssemestret på pastoralseminarieuddannelsen, hvor tallene fra de øvrige år er hentet, efter at de studerende har gennemført uddannelsen. De nyeste tal kan derfor ændre sig, i tilfælde af at nogle studerende ikke påbegynder eller gennemfører deres uddannelsesforløb, om end det er sjældent.

⁴ Tal og tendenser – Præster i folkekirken s. 31.

4. Genopslag af præstestillinger

FUV følger løbende udviklingen i opslag og genopslag af præstestillinger, da antallet af stillings- og genopslag af præstestillinger samt årsager til genopslag er stærke kvantitative indikatorer på, hvordan det står til med præstemanglen i disse år.⁵ I undersøgelsen har vi fokus på faste og længerevarende stillinger, og ser derfor ikke på vikarstillinger o.l. På denne måde stiller vi skarpt på den faste del af folkekirkens præsteembeder.

Figur 6: Antallet af stillingsopslag og genopslag af præstestillinger i folkekirken



Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

Figur 6 viser, at der fra 2019 til 2021 var et relativt stabilt antal opslag af præstestillinger samt genopslag. Antallet af stillingsopslag steg efterfølgende markant fra 195 opslag i 2021 til 263 opslag i 2022. Antallet af genopslag steg også og gik fra 18 til 34 i samme periode. Fra 2022 til 2023 faldt antallet af opslag til 245, hvilket dog fortsat er anseeligt højere end i årene 2019 til 2021. Antallet af genopslag steg igen i 2023, hvor der var 44 genopslag, hvilket er det højeste antal i perioden. Tabel 2 på næste side viser, hvor stor en andel genopslag udgjorde af det samlede antal stillingsopslag (i procent). Genopslagene fyldte omkring 9 % fra 2019 til 2021. I 2022 steg det til 12,9 %, og i 2023 var det steget til 18 %, hvilket er en betragtelig stigning på kort tid.

I det følgende vil vi se nærmere på to interessante forhold: 1) Hvorfor steg antallet af stillingsopslag i 2022? og 2) Hvorfor steg antallet af genopslag i både 2022 og 2023? Vi har ikke foretaget undersøgelser, som direkte afdækker disse spørgsmål, men på baggrund af tilgængelige data og de generelle tendenser i samfundet, mener vi at kunne give et bud på, hvad udviklingen er et udtryk for.

⁵ For mere om metoden bag om dataindsamlingen af stillingsopslag og genopslag se kapitel 5.

Tabel 2 – Andel genopslag af det samlede antal stillingsopslag for præster i folkekirken (i procent)

2019	2020	2021	2022	2023
8,8 %	9,8 %	9,2 %	12,9 %	18,0 %

Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter

Hvorfor steg antallet af stillingsopslag i 2022?

Vi mener, at stigningen i antallet af stillingsopslag i det store hele kan forklares ved at se på, hvad der skete i det danske samfund i samme periode. Stigningen i 2022 skete på samme tid, som coronarestriktionerne blev lettet. I hele Danmark var der en stigning i antallet af ledige stillinger i 2022, og det er sandsynligt, at den samme tendens har gjort sig gældende i forhold til præsteerhvervet.⁶

Hvorfor steg antallet af genopslag i både 2022 og 2023?

Antallet af genopslag i 2022 steg sandsynligvis, fordi der var et usædvanligt højt antal stillingsopslag det år, og alt andet lige vil et højere antal stillingsopslag føre flere genopslag med sig, når vi allerede er i en situation, hvor der jævnligt er genopslag af stillinger.

Det kan også være en del af forklaringen på, hvorfor der var mange genopslag i 2023. Nogle af de ubesatte stillinger fra 2022 kan være genopslået i 2023, og oven i det kommer, at der fortsat var mange stillingsopslag i 2023, hvilket ligeledes kan have betydet, at der kom flere genopslag i 2023. Vi mener dog, at der også var andre forhold, som gjorde sig gældende. Tabel 3 viser, at der var en stigning i antallet af stillinger, som blev genopslået, fordi der slet ikke var nogen ansøgere. Det peger på, at de usædvanligt mange stillingsopslag i 2022 har betydet, at der var færre præster, som var interesseret i at skifte arbejde i 2023, fordi de havde skiftet job året forinden.⁷ I forlængelse af dette er det værd at påpege, at 2023-årgangen fra pastoralseminarieuddannelsen var på 66 attesterede, hvilket er 16 færre end 2022-årgangen. Det er ikke en stor forskel, men da vi her taler om små tal, kan det også have haft en betydning på antallet af genopslag. Til sidst vil vi helt overordnet påpege, at tallene for genopslag er relativt små, og relativt små forandringer, som fx lidt flere stillinger, der skal genopslås, kan få udviklingen til at se mere markant ud, end den faktisk er.

Tabel 3 viser, hvorfor de genopslåede stillinger ikke blev besat, og giver os dermed et yderligere indblik i, hvorfor det nuværende antal ansøgere til præstestillinger ofte ikke er nok. Der er klare paralleller mellem årene 2019 til 2021 og 2022 tallene. De hyppigst angivne årsager til ikke at ansætte en præst var svarmulighederne "Der var ingen egnede ansøgere" eller "Andet". I spørgeskemaet er der lagt op til, at det at være "egnet" ikke har noget med kvalifikationer at gøre, men hvorvidt menighedsrådet vurderede, at ansøgeren passede til stillingen. FUV's "Projekt Præstemangel – Analyse af udfordringer og muligheder" har undersøgt netop dette spørgsmål nærmere, og studiet viser, at ansøgerne ofte vurderes uegnet, fordi ansøgeren og menighedsrådets teologi er for forskellig, deres personlighed matcher ikke, hvad menighedsrådet søger, o.l.⁸ I 2023 ser vi en interessant udvikling, da årsagen "Der var ingen ansøgere" fylder betragteligt mere end tidligere år. Det understøtter således forklaringerne på den stigende andel af genopslag af præstestillinger.

Tabellen viser de hyppigste årsager til, at stillinger ikke bliver besat. Det er altså årsagerne, som holdes op imod hinanden, og ikke årsager holdt op imod antallet af stillinger.

⁶ Danmarks Statistik tabel LS01 - Ledige stillinger efter enhed, branche og tid.

⁷ Vi skal også huske, at nogle få stillinger kan være særligt svære at besætte (pga. geografisk placering eller stillingsindhold), og de vejer tungt i statistikken. Som et eksempel på dette kan nævnes Bornholms provstestilling, som måtte opslås flere gange, før den blev besat.

⁸ Projekt Præstemangel – Analyse af udfordringer og muligheder, del 1 (2024).

Tabel 3 – Årsager til at opslagene og genopslagene ikke bliver besat

Årsager	2019-2021	2022	2023
Ved ikke	4 %	0 %	0 %
Den indstillede ønskede ikke jobbet	3 %	2 %	3 %
Der var ingen ansøgere	7 %	2 %	16 %
Andet	27 %	28 %	31 %
Der var ingen egnede ansøgere	60 %	69 %	50 %
Total	100 %	100 %	100 %

Kilde: Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter
n 19-21: 75, n 2022: 58, n 2023: 58

5. Metode

Dataene om genopslagene blev indsamlet via et online spørgeskema til alle stiftsadministrationer. Spørgeskemaet blev oprindeligt udviklet i samarbejde med Viborg Stift, Lolland-Falsters Stift, Aalborg Stift og projektet 'Læs teologi og bliv præst'. Bispesekretærer fra samtlige stifter udfyldte spørgeskemaet på vegne af deres eget stift. FUV stod for bearbejdningen og præsentationen af resultaterne.

Vi arbejder med følgende definition af, hvad et genopslag er:

- Stillingen skal være genopslået.
- Stillingen skal strække sig over mere end ét år eller være fast. Vi er altså ikke interesseret i stillinger, som varer under ét år, herunder barselsvikariater uanset varighed.
- Stillingens karakter, fx om det er en deltids- eller fuldtidsstilling, stillingens forpligtelser, løngruppe, eller om der er bopælspligt, må ikke have forandret sig mellem opslagene.
- Stillingsopslaget må gerne være omformuleret, men der må altså ikke være ændret på stillingens karakter.
- Der må gerne være gået tid mellem stillingen er blevet opslået og genopslået.
- Der må ikke have været nogen permanent ansat i stillingen på noget tidspunkt.
- En opslået stilling er ikke et genopslag, hvis den bliver genopslået grundet en teknisk fejl